

UREDBA KOMISIJE (EU) br. 83/2014

od 29. siječnja 2014.

o izmjeni Uredbe (EU) br. 965/2012 o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. godine o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ⁽¹⁾, a posebno njezin članak 8. stavak 5.,

budući da:

- (1) Uredbom Komisije (EU) br. 965/2012⁽²⁾ utvrđuju se tehnički zahtjevi i upravni postupci u vezi s letačkim operacijama kojima se zamjenjuje Prilog III. Uredbi Vijeća (EEZ) br. 3922/91⁽³⁾, isključujući poddio Q o ograničenjima trajanja leta i radnog vremena te zahtjevima u pogledu odmora.
- (2) U skladu s člankom 22. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 216/2008, provedbena pravila u vezi sa zahtjevima u pogledu vremena provedenog na letu i na dužnosti te odmora trebala bi uključivati sve materijalne odredbe poddijela Q Priloga III. Uredbi (EEZ) br. 3922/91, uzimajući u obzir najnovije znanstvene i tehničke dokaze.
- (3) Ova Uredba predstavlja provedbenu mjeru iz članka 8. stavka 5. i članka 22. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 216/2008 te je stoga potrebno brisati poddio Q Priloga III. Uredbi (EEZ) br. 3922/91 u skladu s člankom 69. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 216/2008. Međutim, poddio Q Priloga III. Uredbi (EEZ) br. 3922/91 treba se nastaviti primjenjivati do isteka prijelaznih razdoblja predviđenih ovom Uredbom i na vrste operacija za koje nisu utvrđene provedbene mjere.
- (4) Ovom Uredbom ne dovode se u pitanje ograničenja i minimalni standardi koji su već utvrđeni Direktivom Vijeća 2000/79/EZ⁽⁴⁾, posebno odredbe o radnom vremenu i slobodnim danima, koje bi uvijek trebalo poštovati u odnosu na mobilno osoblje u civilnom zrakoplovstvu. Svrha odredbi ove Uredbe i drugih odredaba koje su odobrene u skladu s ovom Uredbom nije

opravdati smanjenje postojeće razine zaštite tog mobilnog osoblja. Odredbama ove Uredbe ne isključuje se i ne smije se dovoditi u pitanje nacionalno socijalno zakonodavstvo koje pruža veću zaštitu i kolektivne ugovore u odnosu na uvjete rada, zdravlje i sigurnost na radu.

- (5) Države članice mogu odstupati od ove Uredbe ili povezanih specifikacija za certificiranje primjenom odredaba o razini sigurnosti koja je barem jednaka odredbama ove Uredbe kako bi bolje uzela u obzir određene nacionalne okolnosti ili operativno iskustvo. Svako odstupanje ili iznimka od ove Uredbe moraju se prijaviti i rješavati u skladu s člancima 14. i 22. Uredbe (EZ) br. 216/2008, kojima se osigurava donošenje transparentnih i nediskriminacijskih odluka na temelju objektivnih kriterija.
- (6) Europska agencija za sigurnost zračnog prometa (dalje u tekstu: „Agencija”) pripremila je nacrt provedbenih pravila i dostavila ih kao mišljenje⁽⁵⁾ Komisiji u skladu s člankom 19. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
- (7) Uredbu (EU) br. 965/2012 stoga je potrebno izmijeniti kako bi se uključila ograničenja u vezi s vremenom provedenim na letu i na dužnosti te zahtjevi u pogledu odmora.
- (8) Mjere predviđene ovom Uredbom u skladu su s mišljenjem Odbora uspostavljenog u skladu s člankom 65. Uredbe (EZ) br. 216/2008,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Uredba (EU) br. 965/2012 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 2. dodaje se sljedeća točka (6):

„(6) ‚operacija zračnog taksija’ znači, u svrhu ograničenja vremena provedenog na letu i na dužnosti, operaciju izvanrednog komercijalnog zračnog prijevoza na zahtjev zrakoplovom s konfiguracijom najvećeg operativnog broja putničkih sjedala (MOPSC) 19 ili manje”;

⁽¹⁾ SL L 79, 19.3.2008., str. 1.⁽²⁾ SL L 296, 25.10.2012., str. 1.⁽³⁾ SL L 373, 31.12.1991., str. 4.⁽⁴⁾ SL L 302, 1.12.2000., str. 57.⁽⁵⁾ Mišljenje br. 4/2012 Europske agencije za sigurnost zračnog prometa od 28. rujna 2012. o Uredbi o utvrđivanju provedbenih pravila o ograničenjima vremena provedenog na letu i na dužnosti te zahtjevi u pogledu vremena odmora (FTL) za komercijalni zračni prijevoz (CAT) (<http://www.easa.europa.eu/agency-measures/docs/opinions/2012/04/EN%20to%20Opinion%2004-2012.pdf>).

2. Članak 8. zamjenjuje se sljedećim:

„Članak 8.

Ograničenja trajanja leta

1. Na operacije komercijalnog zračnog prijevoza (CAT) zrakoplovima primjenjuje se poddio o ograničenju trajanja leta (FTL) Priloga III.

2. Odstupajući od stavka 1., na letačke operacije zračnog taksija, hitne medicinske službe i CAT operacije s jednim pilotom primjenjuje se članak 8. stavak 4. Uredbe (EEZ) br. 3922/91 i poddio Q Priloga III. Uredbi (EEZ) br. 3922/91 i povezane nacionalne iznimke na temelju procjena rizika koje provode nadležna tijela.

3. CAT operacije helikopterima moraju biti u skladu s nacionalnim zahtjevima.”;

3. Umeće se sljedeći članak 9.a.:

„Članak 9a.

Agencija provodi kontinuirani pregled učinkovitosti odredbi o ograničenjima vremena provedenog na letu i na dužnosti te o zahtjevima u pogledu odmora iz Priloga II. i III. Najkasnije do 18. veljače 2019., Agencija priprema prvo izvješće o rezultatima ovog pregleda.

Taj pregled uključuje znanstveno znanje te se temelji na operativnim podacima prikupljenima uz pomoć država članica tijekom duljeg vremenskog razdoblja nakon datuma primjene ove Uredbe.

Pregledom iz stavka 1. procjenjuje se učinak najmanje sljedećeg na pažnju članova posade zrakoplova:

- dužnosti u trajanju više od 13 sati u najpovoljnije doba dana;
- dužnosti u trajanju više od 10 sati u manje povoljno doba dana;
- dužnosti u trajanju više od 11 sati za članove posade zrakoplova u nepoznatom stanju aklimatizacije;
- dužnosti koje uključuju velik broj sektora (više od 6);
- vrijeme dežurstva nakon kojeg slijede letačke dužnosti; i
- poremećaji u rasporedu.”;

4. Prilog II. mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi;

5. Prilog III. mijenja se u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 18. veljače 2016.

Odstupajući od drugog podstavka, države članice mogu odlučiti ne primjenjivati odredbe točke ORO.FTL.205(e) Priloga III. Uredbi (EU) br. 965/2012 i nastaviti primjenjivati postojeće nacionalne odredbe o odmoru za vrijeme leta do 17. veljače 2017.

Kada država članica primjenjuje odredbe trećeg podstavka, ona o tome obavješćuje Komisiju i Agenciju. U toj su obavijesti sadržani razlozi za takvo odstupanje i njegovo trajanje kao i program za provedbu koji sadrži predviđene aktivnosti i s njima povezane rokove.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. siječnja 2014.

Za Komisiju
Predsjednik
José Manuel BARROSO

PRILOG I.

U Prilogu II. Uredbi (EU) br. 965/2012, dodaju se sljedeće točke ARO.OPS.230 i ARO.OPS.235:

„ARO.OPS.230 Utvrđivanje poremećaja u rasporedu

U svrhu organičenja vremena leta, nadležno tijelo utvrđuje, u skladu s definicijama poremećaja u rasporedu ‚ranog tipa‘ i ‚kasnog tipa‘ u točki ORO.FTL.105 Priloga III., koji se od ta dva tipa poremećaja u rasporedu primjenjuje na CAT operatore u njegovoj nadležnosti.

ARO.OPS.235 Odobrenje pojedinačnih specifikacijskih shema trajanja leta

- (a) Nadležno tijelo odobrava specifikacijske sheme trajanja leta koje predlažu CAT operatori ako operator dokaže usklađenost s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i poddijelom FTL Priloga III. ovoj Uredbi.
 - (b) Ako specifikacijska shema trajanja leta koju predloži operator odstupa od primjenjivih specifikacija za certificiranje koje je izdala Agencija, nadležno tijelo primjenjuje postupak iz članka 22. stavka 2. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
 - (c) Ako specifikacijska shema trajanja leta koju predloži operator odstupa od primjenjivih provedbenih pravila, nadležno tijelo primjenjuje postupak iz članka 14. stavka 6. Uredbe (EZ) br. 216/2008.
 - (d) Nakon primjene, odobrena odstupanja ili iznimke podliježu ocjeni kako bi se utvrdilo treba li takva odstupanja ili iznimke potvrditi ili izmijeniti. Nadležno tijelo i Agencija obavljaju neovisna ocjenjivanja na temelju informacija koje dostavlja operator. Ocjena mora biti proporcionalna, transparentna i temeljiti se na znanstvenim načelima i znanju.”
-

PRILOG II.

U Prilogu III. Uredbi (EU) br. 965/2012, dodaje se sljedeći poddio FTL:

„PODDIO FTL

OGRANIČENJA VREMENA PROVEDENOG NA LETU I NA DUŽNOSTI I ZAHTJEVI U POGLEDU VREMENA ODMORA

ODJELJAK 1.

Općenito

ORO.FTL.100 Područje primjene

U ovom se poddjelu utvrđuju zahtjevi koje moraju zadovoljiti operator i njegovi članovi posade u vezi s ograničenjima vremena provedenog na letu i na dužnosti te zahtjevi u pogledu odmora članova posade.

ORO.FTL.105 Definicije

U svrhu ovog poddjela, primjenjuju se sljedeće definicije:

- (1) ‚aklimatiziran‘ znači stanje u kojem je cirkadijski biološki sat člana posade usklađen s vremenskom zonom u kojoj se taj član posade nalazi. Član posade smatra se aklimatiziranim na vremensku zonu u opsegu od 2 sata od lokalnog vremena u mjestu polaska. Kada se lokalno vrijeme na mjestu u kojem počinje dužnost razlikuje za više od 2 sata od lokalnog vremena na kojem počinje sljedeća dužnost člana posade, u svrhu izračuna maksimalnog dnevnog trajanja vremena letačke dužnosti, smatra se aklimatiziranim u skladu s vrijednostima iz Tablice 1.

Tablica 1.

Vremenska razlika (h) između referentnog vremena i lokalnog vremena mjesta gdje članu posade počinje sljedeća dužnost	Vrijeme koje je prošlo od vremena javljanja u referentno vrijeme				
	< 48	48–71:59	72–95:59	96–119:59	≥ 120
< 4	B	D	D	D	D
≤ 6	B	X	D	D	D
≤ 9	B	X	X	D	D
≤ 12	B	X	X	X	D

‚B‘ znači aklimatiziran na lokalno vrijeme vremenske zone polaska,

‚D‘ znači aklimatiziran na lokalno vrijeme u kojem član posade počinje svoju sljedeću dužnost, i

‚X‘ znači da je član posade u nepoznatom stanju aklimatizacije.

- (2) ‚referentno vrijeme‘ znači lokalno vrijeme u točki javljanja na dužnost koja se nalazi u vremenskom pojasu u opsegu od dva sata od lokalnog vremena u kojem je član posade aklimatiziran;
- (3) ‚smještaj‘ znači, u svrhu dežurstva i podijeljenog vremena na dužnosti, tiho i ugodno mjesto koje nije otvoreno za javnost i na kojem se može kontrolirati osvjetljenje i temperatura te ima odgovarajući namještaj koji članu posade omogućuje da spava te može primiti sve članove posade koji su nazočni u isto vrijeme te im omogućuje pristup hrani i piću;
- (4) ‚odgovarajući smještaj‘ znači, u svrhu dužnosti, podijeljenog vremena na dužnosti i odmora, odvojenu prostoriju za svakog člana posade u mirnom okruženju te opremljenu krevetom, dovoljno prozračenu, s napravom za reguliranje temperature i jačine svjetla te pristup hrani i piću;

- (5) ‚uvećana letačka posada‘ znači letačka posada koju čini veći broj od minimalno propisanog broja članova posade koji su nužni za upravljanje zrakoplovom, pri čemu je omogućeno svakom članu posade da napusti svoje mjesto, radi odmora za vrijeme trajanja leta, te da ga zamijeni drugi odgovarajuće osposobljen član letačke posade;
- (6) ‚pauza‘ znači vremensko razdoblje za vrijeme trajanja letačke dužnosti kada je član posade oslobođen svih dužnosti, a koje je kraće od vremena odmora i koje se računa kao dužnost;
- (7) ‚odgođeno vrijeme javljanja‘ znači odgađanje planiranog trajanja letačke dužnosti od strane operatora prije nego što je član posade napustio mjesto odmora;
- (8) ‚poremećaj u rasporedu‘ znači raspored radnog vremena člana posade koji onemogućuje spavanje za vrijeme optimalnog vremena za spavanje obuhvaćajući trajanje letačke dužnosti ili kombinaciju trajanja letačke dužnosti koji ulaze, počinju ili završavaju u bilo koje doba dana ili noći tamo gdje je član posade aklimatiziran. Poremećaj u rasporedu može biti uslijed ranog polaska, kasnog povratka ili noćnih dužnosti;
- (a) poremećaj u rasporedu ‚ranog tipa‘ znači:
- i. u odnosu na ‚rani polazak‘, vrijeme dužnosti koje počinje u razdoblju između 05:00 i 05:59 u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran; i
 - ii. u odnosu na ‚kasni povratak‘, vrijeme dužnosti koje završava u razdoblju između 23:00 i 01:59 u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran.
- (b) poremećaj u rasporedu ‚kasnog tipa‘ znači:
- i. u odnosu na ‚rani polazak‘, vrijeme dužnosti koje počinje u razdoblju između 05:00 i 06:59 u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran; i
 - ii. u odnosu na ‚kasni povratak‘, vrijeme dužnosti koje završava u razdoblju između 00:00 i 01:59 u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran.
- (9) ‚noćna dužnost‘ znači vrijeme dužnosti koje ulazi u bilo koji dio vremenskog razdoblja između 02:00 i 04:59 u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran;
- (10) ‚dužnost‘ znači svaka radna zadaća koju član posade izvršava po nalogu operatora, uključujući letačke dužnosti, administrativne poslove, podučavanje ili osposobljavanje i provjere, pozicioniranje i neke elemente dežurstva;
- (11) ‚vrijeme dužnosti‘ znači razdoblje koje počinje kada se član posade po nalogu operatora mora javiti na dužnost ili započeti dužnost i koje završava kada je osoba oslobođena svih dužnosti, uključujući dužnosti poslije leta;
- (12) ‚trajanje letačke dužnosti (FDP)‘ znači razdoblje koje počinje kada se član posade mora javiti na dužnost, koja uključuje jedan ili više sektora i završava kada se zrakoplov zaustavi i ugase se motori na kraju posljednjeg sektora na kojem je taj član posade na dužnosti;
- (13) ‚vrijeme leta‘ znači, za zrakoplove i motorne letjelice, vrijeme od trenutka kada zrakoplov započne vožnju sa svojeg parkirnog položaja u svrhu polijetanja do trenutka potpunog zaustavljanja zrakoplova na određenom parkirnom položaju i gašenja svih motora i propelera;
- (14) ‚domaća baza‘ znači mjesto određeno od strane operatora članu posade iz kojeg član posade uobičajeno započinje i gdje završava vrijeme dužnosti ili seriju dužnosti gdje, u normalnim uvjetima, operator nije obavezan osigurati smještaj predmetnog člana posade;
- (15) ‚lokalni dan‘ znači razdoblje od 24 sata koje počinje u 00:00 po lokalnom vremenu;

- (16) ‚lokalna noć‘ znači razdoblje od 8 sati između 22:00 i 08:00 po lokalnom vremenu;
- (17) ‚operativni član posade‘ znači član posade koji obavlja dužnosti u zrakoplovu tijekom sektora;
- (18) ‚pozicioniranje‘ znači prijevoz člana posade koji nije operativni član posade iz jednog mjesta u drugo po nalogu operatora, isključujući:
- vrijeme putovanja iz privatnog mjesta odmora na mjesto javljanja na dužnost u domaćoj bazi i obrnuto, i
 - vrijeme lokalnog prijevoza iz mjesta odmora na početak dužnosti i obrnuto;
- (19) ‚prostor za odmor‘ znači kabinu ili sjedalo s osloncem za noge i stopala na kojem članovi posade mogu spavati u zrakoplovu;
- (20) ‚rezerva‘ znači vremensko razdoblje za vrijeme kojeg operator traži od člana posade da bude dostupan za dodjelu FDP-a, pozicioniranje ili drugu dužnost o kojima je obaviješten barem 10 sati unaprijed;
- (21) ‚vrijeme odmora‘ znači kontinuirano, neprekidno i određeno vremensko razdoblje, nakon dužnosti ili prije dužnosti, za vrijeme kojeg je član posade oslobođen svih dužnosti, dežurstava i rezerve;
- (22) ‚rotacija‘ znači dužnost ili niz dužnosti, uključujući barem jednu letačku dužnost i vrijeme odmora izvan domaće baze, koje počinju u domaćoj bazi i završavaju povratkom u domaću bazu za vrijeme odmora kada operator više nije odgovoran za smještaj članova posade;
- (23) ‚slobodan dan‘ znači, u svrhu usklađenosti s odredbama Direktive Vijeća 2000/79/EZ (*), vrijeme kada je član posade oslobođen svih dužnosti i dežurstava i koje se sastoji od jednog dana i dvije lokalne noći, a o kojem je član posade obaviješten unaprijed. Vrijeme odmora može činiti dio slobodnog dana;
- (24) ‚sektor‘ znači dio trajanja letačke dužnosti (FDP) između vremena kada se zrakoplov prvi puta pokrene u svrhu polijetanja i vremena kada se zaustavi na određenom parkirnom mjestu nakon slijetanja;
- (25) ‚dežurstvo‘ znači unaprijed najavljeno i određeno vremensko razdoblje tijekom kojeg član posade mora biti na raspolaganju operatoru za preuzimanje dužnosti za let, pozicioniranje ili drugu dužnost, bez vremena za odmor u međuvremenu;
- (26) ‚dežurstvo u zračnoj luci‘ znači vrijeme dežurstva koje se obavlja u zračnoj luci;
- (27) ‚ostala dežurstva‘ znači dežurstvo kod kuće ili u prikladnom smještaju;
- (28) ‚spora faza cirkadijskog ritma (‚WOCL‘)‘ znači vremensko razdoblje između 02:00 i 05:59 sati u vremenskoj zoni na koju je član posade aklimatiziran.

ORO.FTL.110 Odgovornosti operatora

Operator mora:

- (a) objaviti raspored radnog vremena dovoljno unaprijed kako bi se članovima posade omogućilo planiranje odgovarajućeg vremena odmora;
- (b) osigurati da se trajanje letačke dužnosti planira na način koji će članovima posade omogućiti da budu dovoljno odmorni kako bi mogli raditi u skladu sa zadovoljavajućom razinom sigurnosti u svim okolnostima;
- (c) odrediti vrijeme javljanja na dužnost koje omogućuje dovoljno vremena za dužnosti na zemlji;
- (d) uzeti u obzir odnos između frekvencija i dužine trajanja letačke dužnosti i vremena odmora te obratiti pažnju na kumulativne učinke dugotrajnog radnog vremena u kombinaciji s minimalnim vremenom odmora;
- (e) dodjeljivati dužnosti na način kojim se izbjegava praksa koja uzrokuje poremećaje spavanja/rada, kao što je izmjenjivanje dnevnih/noćnih dužnosti;

(*) SL L 302, 1.12.2000, str. 57.

- (f) poštovati odredbe vezane uz poremećaj u rasporedu u skladu s ARO.OPS.230;
- (g) osigurati dovoljno vremena za odmor koje će članovima posade omogućiti da se oporave od prethodnih dužnosti i da se odmire prije početka sljedećeg trajanja letačke dužnosti;
- (h) planirati vrijeme odmora produženog trajanja u redovnim razmacima u svrhu oporavka te članove posade o tome obavijestiti dovoljno unaprijed;
- (i) planirati letačke dužnosti koje će biti dovršene u okviru dopuštenog trajanja letačke dužnosti uzimajući u obzir vrijeme potrebno za pripremu leta, vrijeme leta i vrijeme provedeno na zemlji između letova;
- (j) promijeniti raspored radnog vremena i/ili posade ako stvarna operacija traje dulje od dopuštenog maksimalnog trajanja letačke dužnosti na više od 33 % letačkih dužnosti u redu letenja za tu sezonu.

ORO.FTL.115 Odgovornosti članova posade

Članovi posade moraju:

- (a) biti u skladu s odredbom CAT.GEN.MPA.100 točkom (b) Priloga IV. (Dio-CAT); i
- (b) na najbolji mogući način iskoristiti mogućnosti i prostore za odmor te planirati i koristiti razdoblja odmora na prikladan način.

ORO.FTL.120 Upravljanje rizikom od umora (FRM)

- (a) Kada se ovim poddijelom ili primjenjivom certifikacijskom specifikacijom zahtjeva FRM, operator utvrđuje, provodi i održava FRM kao sastavni dio svog sustava upravljanja. FRM-om se osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima u točkama 7.f., 7.g. i 8.f. Priloga IV. Uredbi (EZ) br. 216/2008. FRM se opisuje u operativnom priručniku.
- (b) Uspostavljenim, provedenim i održanim FRM-om predviđa se kontinuirano unaprijeđenje učinkovitosti FRM-a i uključuje sljedeće:
 - (1) opis filozofije i načela operatora u odnosu na FRM, koji se nazivaju politikom FRM-a;
 - (2) dokumentaciju o procesima FRM-a, uključujući proces kojim se posada podsjeća na svoje odgovornosti i postupak izmjene te dokumentacije;
 - (3) znanstvena načela i znanje;
 - (4) postupak utvrđivanja opasnosti i procjene rizika kojim se omogućuje upravljanje operativnim rizikom/rizicima operatora koji su posljedica kontinuiranog umora člana posade;
 - (5) postupak ublažavanja rizika kojim se predviđaju radnje za popravak situacije koje se moraju brzo provoditi i koje su nužne za učinkovito ublažavanje rizika operatora koji su posljedica umora člana posade te za kontinuirano praćenje i redovne ocjene ublažavanja rizika od umora koje se ostvaruje tim radnjama;
 - (6) Postupci FRM-a za osiguranje sigurnosti;
 - (7) Postupci za promicanje FRM-a.
- (c) FRM mora odgovarati specifikacijskoj shemi trajanja leta, veličini operatora te prirodi i složenosti njegovih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike sadržane u tim aktivnostima i primjenjivu specifikacijsku shemu trajanja leta.
- (d) Operator mora poduzimati radnje za ublažavanje rizika kada postupak FRM-a za osiguranje sigurnosti pokazuje da se ne održava odgovarajuća sigurnost.

ORO.FTL.125 Specifikacijske sheme trajanja leta

- (a) Operatori moraju utvrditi, provoditi i održavati specifikacijske sheme trajanja leta koje odgovaraju vrsti/vrstama operacija koje se izvršavaju i u skladu su s Uredbom (EZ) br. 216/2008, ovim poddijelom i drugim primjenjivim propisima, uključujući Direktivu 2000/79/EZ.

- (b) Prije njihove provedbe, specifikacijske sheme trajanja leta, uključujući povezani FRM ako je potrebno, mora odobriti nadležno tijelo.
- (c) U cilju dokazivanja usklađenosti s Uredbom (EZ) br. 216/2008 i ovim poddijelom, operator primjenjuje primjenjive certifikacijske specifikacije koje je donijela Agencija. U protivnom, ako operator želi odstupiti od tih certifikacijskih specifikacija u skladu s člankom 22. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 216/2008, on nadležnom tijelu daje podroban opis planiranog odstupanja prije njegove primjene. Opis uključuje sve revizije priručnika ili postupaka koje bi mogle biti važne te ocjenu kojom se dokazuje da su ispunjeni zahtjevi Uredbe (EZ) br. 216/2008 i ovog poddijela.
- (d) U svrhu točke ARO.OPS.235(d), u roku od 2 godine od primjene odstupanja ili iznimke, operator prikuplja podatke o odobrenom odstupanju ili iznimci i analizira te podatke primjenom znanstvenih načela radi procjene učinaka odstupanja ili iznimke na umor članova posade zrakoplova. Takva se analiza dostavlja nadležnom tijelu u obliku izvješća.

ODJELJAK 2.

Operatori komercijalnog zračnog prijevoza**ORO.FTL.200 Domaća baza**

Operator dodjeljuje domaću bazu svakom članu posade.

ORO.FTL.205 Trajanje letačke dužnosti (FDP)

(a) Zračni prijevoznik mora:

- (1) definirati vrijeme javljanja na dužnost za svaku pojedinu operaciju uzimajući u obzir ORO.FTL.110(c);
- (2) utvrditi postupke kojima se određuje kako će zapovjednik zrakoplova, u slučaju posebnih okolnosti koje bi mogle dovesti do velikog umora, te nakon savjetovanja s predmetnim članovima posade, skratiti stvarni FDP i/ili povećati vrijeme odmora kako bi se uklonili štetni učinci na sigurnost leta.

(b) Osnovni maksimalni dnevni FDP.

- (1) Maksimalni dnevni FDP bez produženja za aklimatizirane članove posade u skladu je sa sljedećom tablicom:

Tablica 2.

Maksimalni dnevni FDP — Aklimatizirani članovi posade

Početak FDP-a u referentno vrijeme	1–2 sektora	3 sektora	4 sektora	5 sektora	6 sektora	7 sektora	8 sektora	9 sektora	10 sektora
0600–1329	13:00	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00
1330–1359	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00
1400–1429	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
1430–1459	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
1500–1529	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
1530–1559	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00
1600–1629	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00
1630–1659	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00	09:00	09:00
1700–0459	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00	09:00	09:00
0500–0514	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00
0515–0529	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00	09:00
0530–0544	12:30	12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00
0545–0559	12:45	12:15	11:45	11:15	10:45	10:15	09:45	09:15	09:00

- (2) Maksimalni dnevni FDP kada su članovi posade u nepoznatom stanju aklimatizacije u skladu je sa sljedećom tablicom:

Tablica 3.

Članovi posade u nepoznatom stanju aklimatizacije

Maksimalni dnevni FDP prema broju sektora						
1-2	3	4	5	6	7	8
11:00	10:30	10:00	09:30	09:00	09:00	09:00

- (3) Maksimalni dnevni FDP kada su članovi posade u nepoznatom stanju aklimatizacije i kada je operator primijenio FRM mora biti u skladu sa sljedećom tablicom:

Tablica 4.

Članovi posade u nepoznatom stanju aklimatizacije prema FRM-u

Vrijednosti iz sljedeće tablice mogu se primjenjivati pod uvjetom da FRM operatora kontinuirano prati održavanje potrebne performanse sigurnosti.

Maksimalni dnevni FDP prema sektorima						
1-2	3	4	5	6	7	8
12:00	11:30	11:00	10:30	10:00	09:30	09:00

- (c) FDP s različitim vremenom javljanja za letачku posadu i kabinsku posadu

Ako je kabinskoj posadi potrebno više vremena za davanje predpoletnih uputa nego članovima letачke posade zrakoplova za isti sektor ili niz sektora, FDP kabinske posade može se produžiti za razliku u vremenu javljanja na dužnost između kabinske posade i letачke posade. Razlika ne smije prelaziti 1 sat. Maksimalni dnevni FDP za kabinsku posadu mora se temeljiti na vremenu kada se letачka posada javi za svoj FDP, ali FDP počinje u trenutku javljanja na dužnost kabinske posade.

- (d) Maksimalni dnevni FDP za aklimatizirane članove posade uz primjenu produženja bez odmora za vrijeme leta.

- (1) Maksimalni dnevni FDP može se produžiti do 1 sat najviše dva puta u 7 uzastopnih dana. U tome slučaju:

- i. minimalno vrijeme odmora prije i poslije leta povećava se za 2 sata; ili
- ii. vrijeme odmora poslije leta povećava se za 4 sata.

- (2) Kada se produženja koriste za uzastopne FDP-ove, osigurava se dodatno vrijeme odmora prije i poslije leta između dva produžena FDP-a u skladu s podstavkom 1.

- (3) Primjena produženja planira se unaprijed i ograničena je na najviše:

- i. 5 sektora kada se ne ulazi u WOCL; ili
- ii. 4 sektora, kada se ulazi u WOCL za 2 sata ili manje; ili
- iii. 2 sektora, kada se ulazi u WOCL za više od 2 sata.

- (4) Produženje maksimalnog dnevnog FDP-a bez odmora za vrijeme trajanja leta ne smije se kombinirati s produženjima zbog odmora za vrijeme trajanja leta ili podijeljenog vremena na dužnosti unutar istog radnog vremena.

- (5) U specifikacijskim shemama trajanja leta određuju se ograničenja za produženje maksimalnog osnovnog dnevnog FDP-a u skladu sa certifikacijskim specifikacijama koja se primjenjuju na vrstu operacije, uzimajući u obzir:
- i. broj sektora; i
 - ii. ulazak u WOCL.
- (e) Maksimalni dnevni FDP uz primjenu produženja zbog odmora za vrijeme leta
- U specifikacijskim shemama trajanja leta navode se uvjeti za produženje maksimalnog osnovnog dnevnog FDP-a s odmorom za vrijeme leta u skladu sa certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na vrstu operacije, uzimajući u obzir:
- i. broj sektora;
 - ii. minimalno vrijeme odmora za vrijeme leta dodijeljeno svakom članu posade;
 - iii. vrstu prostora za odmor za vrijeme leta; i
 - iv. uvećanje osnovne letačke posade.
- (f) Nepredviđene okolnosti u letačkim operacijama – diskrecija zapovjednika zrakoplova
- (1) Uvjeti za izmjene ograničenja vremena provedenog na letu i na dužnosti i vremena odmora od strane zapovjednika zrakoplova u slučaju nepredviđenih okolnosti u letačkim operacijama, koje započnu za vrijeme ili nakon vremena javljanja na dužnost, u skladu su sa sljedećim:
- i. maksimalan dnevni FDP koji je rezultat primjene točaka (b) i (e) točke ORO.FTL.205 ili točke ORO.FTL.220 ne smije se povećati za više od 2 sata osim u slučaju uvećane letačke posade u kojem slučaju se maksimalno trajanje vremena leta može povećati za najviše 3 sata;
 - ii. ako je na posljednjem sektoru u okviru FDP-a dopušteno povećanje premašeno zbog nepredviđenih okolnosti nakon uzlijetanja, let se može nastaviti do planiranog odredišta ili drugog aerodroma; i
 - iii. vrijeme odmora nakon FDP-a može se skratiti, ali nikada ne smije biti kraće od 10 sati.
- (2) U slučaju nepredviđenih okolnosti koje bi mogle dovesti do velikog umora, zapovjednik zrakoplova skraćuje stvarno trajanje letačke dužnosti i/ili povećava vrijeme odmora kako bi uklonio štetni učinak na sigurnost leta.
- (3) Zapovjednik zrakoplova se sa svim članovima posade savjetuje o njihovu stupnju budnosti prije nego što se odluči o izmjenama iz podstavaka 1. i 2.
- (4) Kada iskoristi svoje diskrecijsko pravo za produženje FDP-a ili skraćivanje vremena odmora, zapovjednik zrakoplova o tome izvješćuje operatora.
- (5) Kada je povećanje FDP-a ili skraćivanje vremena odmora veće od 1 sata, operator šalje nadležnom tijelu primjerak izvješća kojemu je dodao svoje napomene najkasnije 28 dana nakon tog događaja.
- (6) Operator ne kažnjava zapovjednika zbog korištenja diskrecijskog prava u skladu s ovom odredbom i to opisuje u operativnom priručniku.
- (g) Nepredviđene okolnosti u letačkim operacijama – odgođeno vrijeme javljanja na dužnost

Operator u operativnom priručniku uspostavlja postupke za odgođeno vrijeme javljanja na dužnost u slučaju nepredviđenih okolnosti u skladu sa certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na vrstu operacije.

ORO.FTL.210 Trajanje leta i letačke dužnosti

- (a) Ukupan broj sati provedenih na dužnosti člana posade ne smije prelaziti:
- (1) 60 sati dužnosti u 7 uzastopnih dana;
 - (2) 110 sati dužnosti u 14 uzastopnih dana; i
 - (3) 190 sati dužnosti u 28 uzastopnih dana, raspoređenih što je ravnomjernije moguće, tijekom tog razdoblja.
- (b) Ukupno vrijeme letenja u sektorima na koje je raspoređen član posade kao operativni član posade ne smije prelaziti:
- (1) 100 sati leta u 28 uzastopnih dana;
 - (2) 900 sati leta u kalendarskoj godini; i
 - (3) 1 000 sati leta u 12 uzastopnih kalendarskih mjeseci u godini.
- (c) Dužnosti poslije leta računaju se kao vrijeme provedeno na dužnosti. Operator navodi u svom operativnom priručniku minimalno vrijeme trajanja dužnosti poslije leta.

ORO.FTL.215 Pozicioniranje

Ako operator pozicionira člana posade, primjenjuje se sljedeće:

- (a) Pozicioniranje nakon javljanja na dužnost, ali prije operativnog djela, računa se kao FDP, ali ne računa se kao sektor;
- (b) Vrijeme provedeno na pozicioniranju računa se kao trajanje dužnosti.

ORO.FTL.220 Podijeljeno vrijeme na dužnosti

Uvjeti za produženje osnovnog maksimalnog dnevnog FDP-a zbog pauze na zemlji u skladu su sa sljedećim:

- (a) U specifikacijskim shemama trajanja leta navode se sljedeći elementi za podijeljeno vrijeme na dužnosti u skladu sa certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na vrstu operacije:
 - (1) minimalno trajanje pauze na zemlji; i
 - (2) mogućnost produženja FDP-a predviđena u točki ORO.FTL.205(b) uzimajući u obzir pauzu na zemlji, osigurane prostore za odmor članova posade i druge mjerodavne čimbenike.
- (b) Pauza na zemlji računa se u cijelosti kao vrijeme letačke dužnosti (FDP).
- (c) Podijeljeno vrijeme na dužnosti ne smije slijediti nakon skraćenog vremena odmora.

ORO.FTL.225 Dežurstvo i dužnosti u zračnoj luci

Ako operator rasporedi članove posade na dežurstvo ili na neku dužnost u zračnoj luci, primjenjuje se sljedeće u skladu sa specifikacijama za certificiranje koje se primjenjuju na vrstu operacije:

- (a) Dežurstvo i dužnost u zračnoj luci moraju biti u rasporedu radnog vremena te se moraju odrediti početak i kraj dežurstva o kojima predmetni članovi posade moraju biti unaprijed obaviješteni kako bi mogli planirati odgovarajuće vrijeme odmora.
- (b) Smatra se da je član posade dežuran u zračnoj luci od javljanja na dužnost do kraja prijavljenog vremena trajanja dežurstva.
- (c) Dežurstvo u zračnoj luci računa se kao vrijeme provedeno na dužnosti u svrhu točaka ORO.FTL.210 i ORO.FTL.235.
- (d) Svaka dužnost u zračnoj luci računa se u cijelosti kao vrijeme provedeno na dužnosti i FDP se računa u cijelosti od vremena javljanja na dužnost u zračnoj luci.

- (e) Operator mora članu posade koji dežura u zračnoj luci osigurati smještaj.
- (f) U specifikacijskim shemama trajanja leta navode se sljedeći elementi:
- (1) maksimalno trajanje dežurstva;
 - (2) učinak vremena provedenog u dežurstvu na maksimalan FDP koji je moguće dodijeliti uzimajući u obzir prostore osigurane za odmor članova posade i druge mjerodavne čimbenike, kao što su:
 - potreba za neposrednom spremnošću člana posade,
 - utjecaj dežurstva na spavanje, i
 - obavijest dovoljno unaprijed kako bi se osiguralo dovoljno sna između poziva na dužnost i dodijeljenog FDP-a;
 - (3) najmanje vrijeme odmora nakon dežurstva koje mora proteći prije početka sljedećeg FDP-a;
 - (4) kako se vrijeme provedeno u dežurstvu izvan zračne luke može ubrajati u kumulativno vrijeme dužnosti.

ORO.FTL.230 Rezerva

Ako operator planira članove posade kao rezervu, primjenjuju se sljedeći elementi u skladu s certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na vrstu operacije:

- (a) Rezerva mora biti uključena u raspored radnog vremena;
- (b) Specifikacijska shema trajanja leta sadrži sljedeće elemente:
- (1) maksimalno trajanje razdoblja rezerve;
 - (2) broj uzastopnih dana rezerve koji se mogu dodijeliti članu posade.

ORO.FTL.235 Vrijeme odmora

- (a) Minimalno vrijeme odmora u domaćoj bazi.
- (1) Minimalno vrijeme odmora koje mora biti osigurano prije početka FDP-a u domaćoj bazi mora biti najmanje onoliko koliko je trajalo prethodno trajanje dužnosti, ili 12 sati, ovisno o tome što je duže.
 - (2) Odstupajući od točke (1), minimalno vrijeme odmora koje mora biti osigurano prema točki (b) primjenjuje se ako operator osigura odgovarajući smještaj članu posade u domaćoj bazi.
- (b) Minimalno vrijeme odmora izvan domaće baze.

Minimalno vrijeme odmora koje mora biti osigurano prije početka FDP-a izvan domaće baze mora biti najmanje onoliko koliko je trajala prethodna dužnost, ili 10 sati, ovisno o tome što je duže. To razdoblje mora uključivati mogućnost spavanja 8 sati, ne uključujući vrijeme potrebno za putovanje i za ostale fiziološke potrebe.

- (c) Skraćeni odmor

Odstupajući od točaka (a) i (b), u specifikacijskim shemama trajanja leta može se skratiti minimalno vrijeme odmora u skladu sa certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na vrstu operacije i uzimajući u obzir sljedeće elemente:

- (1) minimalno skraćeno vrijeme odmora;
- (2) povećanje sljedećih vremena odmora; i
- (3) skraćenje FDP-a uslijed skraćenog odmora.

(d) Redovita produženja vremena odmora za oporavak

U specifikacijskim shemama trajanja leta navode se redovita produženja vremena odmora za oporavak u svrhu kompenzacije kumulativnog umora. Minimalno redovito produženo vrijeme odmora u svrhu oporavka mora iznositi 36 sati, uključujući 2 lokalne noći, s tim da vrijeme između kraja jednog redovitog produženog vremena odmora i početka drugog redovitog produženog vremena odmora ne smije prelaziti 168 sati. Redovito produženo vrijeme odmora za oporavak mora se povećati na 2 lokalna dana dva puta svakog mjeseca.

(e) U specifikacijskim shemama trajanja leta navode se dodatna razdoblja odmora u skladu s primjenjivim certifikacijskim specifikacijama u svrhu kompenzacije za:

- (1) učinak razlika u vremenskim zonama i produženja FDP-a;
- (2) dodatni kumulativni umor uslijed poremećaja u rasporedu; i
- (3) promjenu domaće baze.

ORO.FTL.240 Prehrana

- (a) Za vrijeme FDP-a mora postojati mogućnost uzimanja hrane i pića kao bi se izbjegli štetni učinci na radnu učinkovitost člana posade, posebno kada je FDP duži od 6 sati.
- (b) Operator u svojem operativnom priručniku navodi na koji način će osigurati prehranu člana posade za vrijeme FDP-a.

ORO.FTL.245 Evidencije domaće baze, vremena leta, trajanja dužnosti i vremena odmora

(a) Operator mora čuvati, u razdoblju od 24 mjeseca:

- (1) Pojedinačnu evidenciju za svakog člana posade, uključujući:

- i. vrijeme leta;
- ii. početak, trajanje i kraj svake dužnosti i FDP-a;
- iii. vrijeme odmora i slobodne dane; i
- iv. dodijeljenu domaću bazu.

- (2) Izvješća o produženju trajanja letačke dužnosti i skraćanju vremena odmora.

(b) Operator mora na zahtjev dostaviti primjerke pojedinačnih evidencija o vremenu leta, trajanjima dužnosti i vremenu odmora:

- (1) predmetnom članu posade; i
- (2) drugom operatoru, u vezi s članom posade koji je član posade predmetnog operatora ili postaje njihov član.

(c) Evidencija iz točke CAT.GEN.MPA.100(b)(5) u vezi s članovima posade koji obavljaju dužnosti za više od jednog operatora mora se čuvati 24 mjeseca.

ORO.FTL.250 Osposobljavanje za upravljanje umorom

- (a) Operator članovima posade, osoblju odgovornom za pripremu i održavanje planova aktivnosti i osoblju za upravljanje operacijama osigurava početno i redovno osposobljavanje za upravljanje umorom.
- (b) To osposobljavanje slijedi nakon programa osposobljavanja kojeg je operator uspostavio i opisao u operativnom priručniku. Program osposobljavanja mora obuhvaćati sve moguće uzroke i učinke umora i mjere kojima bi se spriječio umor.”